

Univerzitet Crne Gore
Biotehnicki fakultet
Podgorica

Podjela i bolesti lovačkih pasa

LOVNA KINOLOGIJA

- Kinologija= kinos + logos
- Kinologija je naučna disciplina koja se bavi proučavanjem pasa, sve od njihovog divljeg oblika, domestikacije, razvoja pasa, pasminske podjele uzgoja, obuke, itd.
- razlike među jedinkama iste vrste naveo je na potrebu klasifikacije i razvrstavanja po kategorijama i grupama.

Podjela pasa: Prema morfološkom izgledu

1. Psi molosoidnog tipa

2. Psi lupoidnog tipa

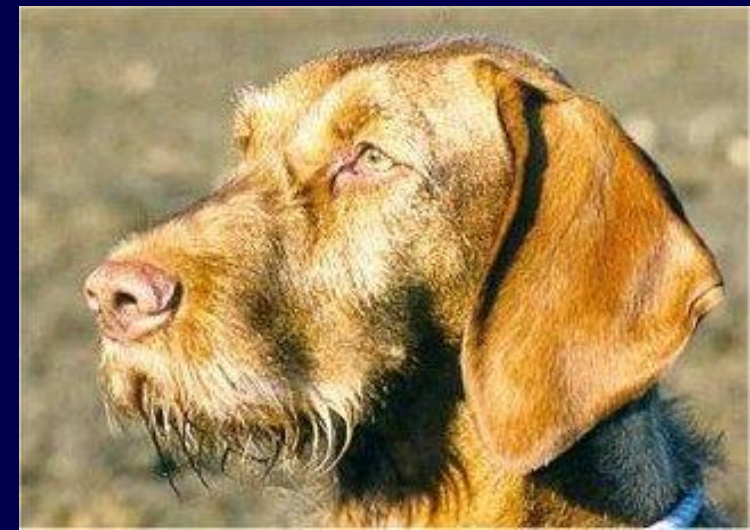

Podjela pasa: Prema morfološkom izgledu

3. Psi graoidnog tipa

4. Psi brakoidnog tipa

FCI - (Federation Cynologique Internationale) = Međunarodna kinološka federacija (nastala u Evropi, sjedište u Belgiji)

Podjela je po FCI je izvršena na Generalnoj skupštini u Jerusalimu 1987 godine.

I grupa – ovčarski i stočarski psi (osim švajcarskih stočarskih pasa)

II grupa – psi tipa pinčer i škoucer - molosoidi i švajcarski stočarski psi

III grupa – terijeri

IV grupa – jazavičari

V grupa – psi tipa špic i psi primitivnog tipa

VI grupa – goniči i krvoslijednici

VII grupa – ptičari

VIII grupa – dizači divljači (retriveri donosači – psi za vodu)

IX grupa – psi za društvo i pratnju i

X grupa – hrtovi i srodne pasmine.

PODJELA LOVAČKIH PASA

Podela rasa se može izvršiti i na osnovu rada za koju se psi upotrebljavaju

Lovni psi podijeljeni su u slijedeće pasminske grupe:

1. Goniči
  - a) visokonogigoniči
  - b) kratkonogi goniči
2. Jamari
3. Krvosljednici
4. Cunjavci
5. Ptičari

Viskonogi goniči

- srpski gonič (balkanac),
- crnogorski planinski gonič,
- srpski trobojni gonič,
- istarski kratkodlaki i oštrodlaki gonič,
- posavski gonič i
- bosanski oštrodlaki gonič – barak.

Goniči

- **Zajednička osobina goniča je istraživanje traga, pronalaženje divljači i glasno gonjenje. Kod njih se mogu razviti i druge osobine u radu što ih čini svestrano upotrebljivim (traganje po krvi, rad u jami, specijalista za divlje svinje, lisicu ili samo za zeca, donošenje manje divljači, čuvanje odloženih stvari itd.). Upotrebljavaju se na brdsko-planinskom terenu, gdje druge pasmine nijesu upotrebljive.**
- pronalaze i gone divljač (“hajka”) u sve manjim krugovima prema lovcu**
- gone četvoronožnu divljač (ne pernatu)**
- oko 80 pasmina**

Balkanski gonič

- visina:

  - m 46-54 cm

  - ž 44-52 cm

- mase oko 20 kg

- gusta, tvrda dlaka

- boja: lisičje crvena, žuto-crvena s crnom bojom duž leđa (plašt)

- glasanje: od niskih do visokih tonova

- svrha: lov na zečeve, lisice, divlje svinje

Posavski gonič

- visina 46-58 cm
– ž 48 cm, m 50 cm
- masa 18-20 kg
- boja: crvenkasta, pšenično-žuta, riđa; bjelina na glavi i grudima
- svrha: lov na zečeve, lisice

Srpski trobojni gonič

– nastao ukrštanjem srpskog i posavskog goniča. Ima ga na cijelom Balkanskom poluostrvu

Boja: osnovna boja je lisičjecrvena ili žutocrvena, sa crnim plaštom ili sedlom, te bjelinama kao kod posavskog goniča, koje nesmiju biti veće od $\frac{1}{3}$ površine tijela.

Visina: od 46 – 56cm;
veoma temperamentan,
čvrst i odlučan pas.

Crnogorski planinski gonič

- visina 45-55 cm
- nježnije građe od ostalih goniča
- kratka, gusta dlaka
- boja: temeljna dlaka je crna s crvenkastim paležom (nepoželjna bijela mrlja na prsima)
- svrha: lov na zečeve, lisice

Istarski kratkodlaki gonič

- visina 44-56 cm
  - ž 48 cm, m 50 cm (poželjno)
- masa 14-20 kg
- gusta, sjajna, kratka dlaka
- boja: snježnobijela s narančasto-žutim mrljama po tijelu (1/3 površine)
- svrha: lov na zečeve, lisice

Istarski oštrodlaki gonič

- visina 46-58 cm
  - ž 50 cm, m 52 cm (poželjno)
- masa 16-24 kg
- morfološki kao istarski kratkodlaki gonič, razlika u dlaci
- dlaka duža od 10 cm, nakostriješena, oštra; guste, jake obrve
- svrha: lov, krvosljednik

Bosanski oštrodlaki gonič - barak

- visina 46-58 cm
– m 52 cm, ž manje
- masa 16-24 kg
- oštra, čekinjasta dlaka;
guste obrve, brada,
brkovi
- boja: žuto-crven s
tamnim (crnim) plaštom

Kratkonogi goniči

- **alpski brakjazavčar**
- **vestfalski brakjazavčar**
- **engleski baset**
- **Bigl**

- **Brak jazavičari su nastali miješanjem jazavičara i visokonogog goniča. Ima svestranu upotrebu. Dobra je zamjena za goniča u brdsko-planinskim predjelima, jer ima dobar njuh i veoma je uporan pri traženju i gonjenju. Upotrebljava se za rad u jami i za rad na krvnom tragu.**

Alpski brakjazavčar

- matična zemlja uzgoja = Njemačka (18.st.)
- visina 34-42 cm
- boja: crna s paležima ili smeđa sa svijetlim prugama, ili žučkasto-crvena
- svrha: lov na zečeve, jelene, vukove, divlje svinje

Vestfalski brakjazavčar

- nastao križanjem njemačkih srednjih goniča s jazavčarem
- visina 30-35 cm
- dosta gusta, gruba dlaka
- bijele mrlje na vratu, grudima, nogama
- svrha: slijedi trag divljači, ulazi u jame

Engleski baset

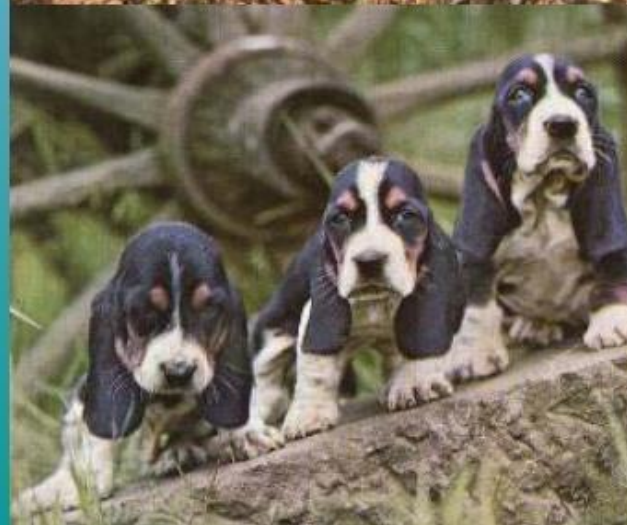
■ 2 tipa:

- teži tip: visina 33-38 cm; masa 20 kg; gradski pas
- lakši tip: lovački pas

■ jako krupno tijelo limfatične konstitucije, isturenog prsišta

■ kratka dlaka

■ boja: dvobojan (bijela + narančasta) ili trobojan (bijela + crna + crvena)

Bigl

- visina 33-40 cm
- kratkodlaki ili štrodlaki
- često trobojan
- svrha: gonič u čoporu, naročito kunića i pernate divljači; kućni pas; laboratorijska životinja

JAMARI

- Jamari kao lovački psi su namijenjeni za rad u jamama, pod zemljom, zatim na zemlji kao cunjavci.

□ Jazavičari

- tri veličine i to: normalne veličine, mali jazavičar i jazavičar kunićar. Svaka veličina se dijeli na tri dijela i to po dužini dlake i nekom kvalitetu (kratkodlaki, oštrodlaki, dugodlaki).

□ Terijeri

- Erdelterijer
- foksterijer
- oštrodlaki foksterijer,

Njemački lovni terijer

- Relativno nova rasa
- Uši postavljene u “V”
- Boja pretežno crna sa crvenim pod nogama i trbuhom
- Kod nas najbrojniji od jamara

Erdel terijer

- visina:
  - m 58-61 cm
  - ž 55-58 cm
- kvadratični oblik tijela
- oštra dlaka (trimanje)
- boja: svjetlija ili tamnija crveno-smeđa s velikim tamnosmeđim ili crnim plaštem
- cilindričan oblik glave; uši male, preklopljene naprijed (“V”)

Oštrodlaki foksterijer

- visina: najviše 40 cm
- masa: najviše 8 kg
- kvadratičan oblik tijela
- rep se skraćuje
- gusta, oštra dlaka (trimanje)
- boja: temeljna boja je bijela sa smeđim ili crnim mrljama

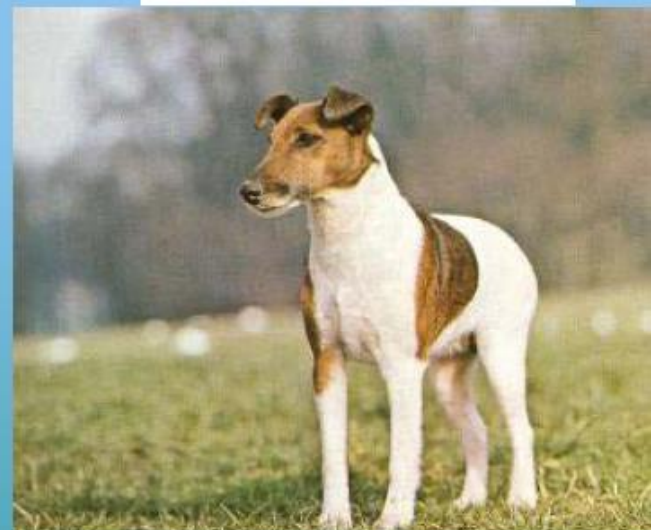

Kratkodlaki foksterijer

- visina: 1 cm viši od oštrodlakog foksterijera
- kratka, tvrda dlaka
- oštrije i smirenije naravi od oštrodlakog foksterijera

Krvosljednici

- glavni im je zadatak da u lovu pronalaze nastreljenu (ranjenu) divljač koja može još satima bježati
- rad na krvnom tragu treba učvrstiti školovanjem
- mirni, staloženi, izvrsnog njuha, ustrajni (prate divljač više sati), kada dostignu nastreljenu divljač moraju se stalno glasati (“mora dobro oblajavati”) da ga lovac pronađe
- 2 njemačke pasmine (bavarski i hanoveranski krvosljednik) te jedna francuska (pas Sv. Huberta)

Hanoveranski krvosljednik

- **visina:**
  - m 56-60 cm
  - ž 52 cm
- **masa 38-45 kg**
- **gusta dlaka**
- **boja: svjetlije ili tamnije nijanse jelenje boje (često s tigrastim prugama, tamnije glave)**
- **svrha: traženje jelena, srnjaka**

Bavarski krvosljednik

- **visina:**

- m oko 50 cm
- ž oko 40 cm

- **boja: crveno-smeđa ili okeržuta; na glavi tamnije nijanse (skoro crne)**

Pas Sv. Huberta - bloodhound

- visina:
  - m 67 cm
  - ž 60 cm
- masa 40-48 kg
- boja: crna s paležom ili jednobožno vatreno-crvena
- svrha: pronalaženje divljači, rad na krvnom tragu, pronalaženje ljudskog traga (izgubljene djece)

Cunjavci

- Cunjavci divljač dižu glasnim javljanjem i često je kratko gone – obično dok je vide. Izgone divljač iz najgušćih ševara, šikara i močvara. Radi toga se upotrebljavaju za lov na zeca, fazana, šljuke i močvarice.
- cunjanje= način lova u kome psi (cunjavci) jure kroz rastinje (močvarna područja), pronalaze ptice u gnijezdima, dižu ih i kratko gone da ih lovac ustrijeli
- manji psi, živahnog temperamenta, moraju voljeti vodu, biti poslušni i dosta jaki (da mogu plivati s patkom u zubima)
- tu ubarajamo 8 pasmina španijela nastalih u Velikoj Britaniji (od 18. v.) i 3 pasmine nastale u Americi (20. v.)
- potiču ili iz Španije, ili od francuskog epanijela
- u kontinentalnom dijelu Europe prepeličari se koriste za istu namjenu (njemački prepeličar)

Engleski špringer-španijel

- visina 51 cm
- masa 22-24 kg
- srednje duga dlaka + rese
- boja: smeđi s crvenim paležom ili bijelim površinama, crna s paležom ili bijelim plohama

Engleski koker-španijel

- visina:

- m 39-40 cm
- ž 38-39,5 cm

- masa 11-13 kg

- ravna, svilenkasta, duga dlaka (pogotovo na uškama i nogama – rese)

- boja: smeđa (svjetlije do tamnije nijanse, skoro crna); jednobojni ili višebojni

Američki koker-španijel

- visina 34-39 cm
- konstitucijski sličan engleskom koker-španijelu; kraća njuška
- svilenkasta dlaka
- boja: skroz crna, crna s paležom, jelenje boje, boje pijeska

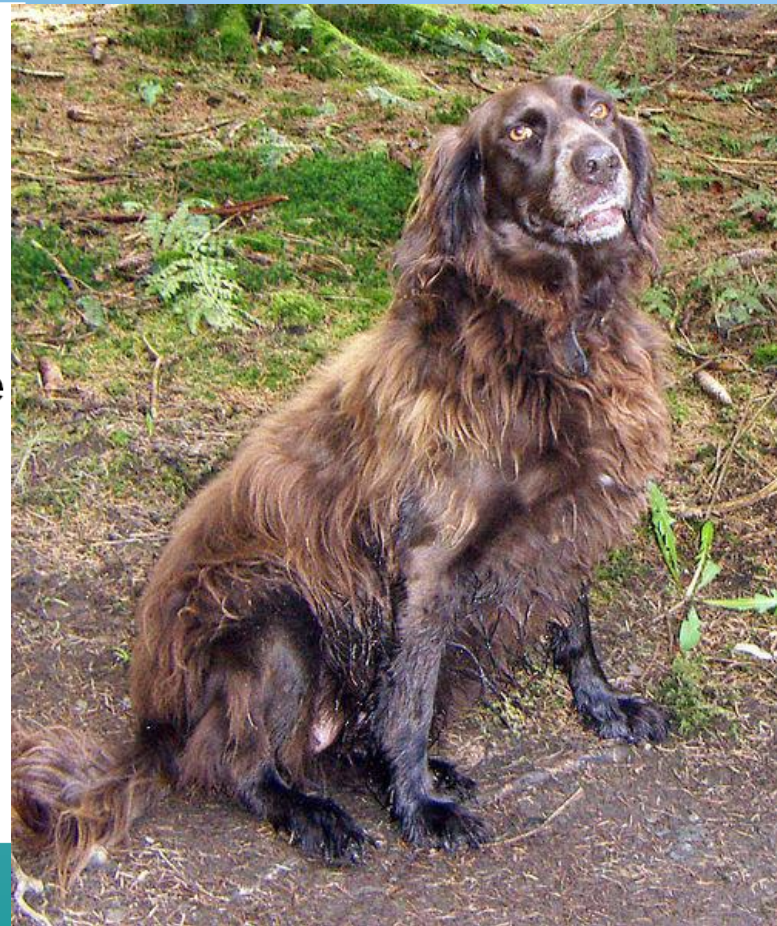

Njemački prepeličar

-NJEMAČKI PREPELIČAR

Boja: smeđe, šarene ili riđe, tamno, svijetlo ili bijelo – smeđe prugast.

Visina: od 46 – 50cm; strastven u traženju divljači; nema urođene osobine stajanja na divljač; uzgaja se kao dvobojan.

Ptičari

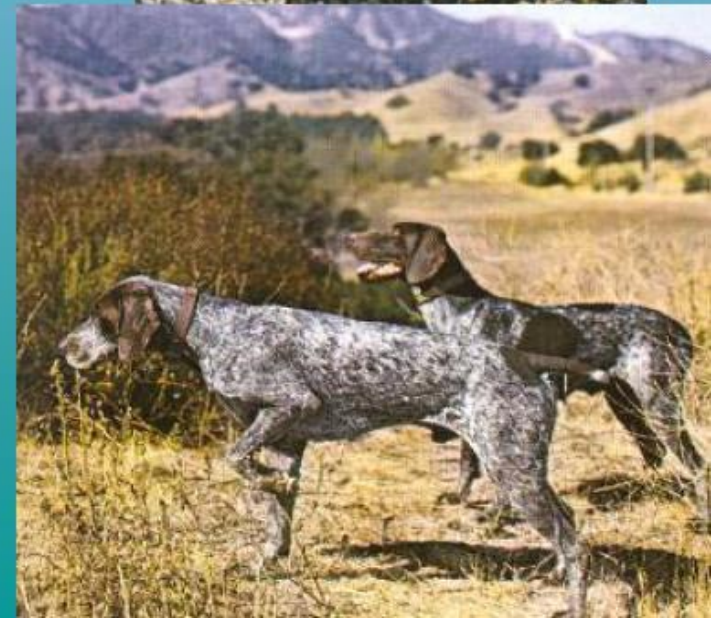
- Zadatak ptičara je da pri pretraživanju terena pronađu divljač, pri tom da stanu, te pogledom i glavom, usmjerenim prema divljači, pokazuju lovcu gdje je divljač. Taj njihov stav, stajanje pred divljač naziva se »marka«, «forma»,
- Drugi važan zadatak koji treba naučiti je donošenje (aportiranje) odstrijeljene ili ranjene divljači.

Ptičari su podijeljeni u dvije podgrupe:

- 1) kontinentalni ptičari.
- 2) engleski i irski ptičari

Njemački kratkodlaki ptičar

- visina:
  - m 60-65 cm (poželjo 62-64)
  - ž max 58 cm
- kvadratičnog oblika tijela
- rep se skraćuje
- kratka, ravna, tvrda dlaka, ravnomjerno pokriva čitavo tijelo
- boja: smeđa ili smeđa s manjim bijelim površinama na prsima i nogama, pastrvasto smeđa

Njemački oštrodlaki ptičar

- visina m 60-65 cm, ž <
- razlika u kvaliteti dlake – dlaka duga 4 cm, tvrda, ravna, oštra (ne prilježe uz tijelo), jaki brkovi i obrve, “zastavice” na nogama
- grublji kostur

Mađarska vižla

- visina:

- m 57-64 cm

- ž 53-60 cm

- rep se skraćuje

- boja: pšenično-žuta do lisičje-crvena

Pointer

- **visina:**

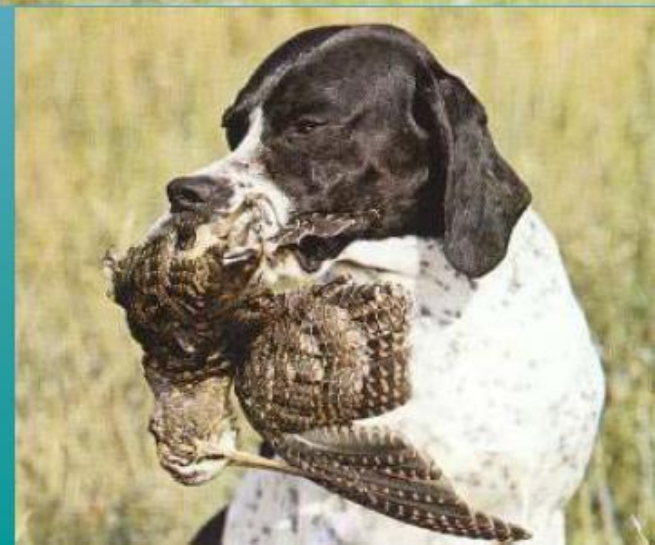
- m 62-67,5 cm

- ž 60-65 cm

- **masa 20-30 kg**

- **kratka, tvrda, sjajna dlaka**

- **boja: žuto-bijela, narančasto-bijela, crno-bijela; dozvoljeni jednobojni i trobojni**

Engleski seter

- **visina:**
  - m 65-69 cm
  - ž 61-65 cm
- **masa 25-35 kg**
- **glatka, svilenkasta, nikad kovrčava dlaka; rese na grlištu, nogama i bedrima**
- **boja: različita – crna i bijela, bijela i narančasta, trobojni**

Irski seter

- **visina:**

- m 56-62 cm

- ž 53-60 cm

- **masa 15-25 kg**

- **boja: crvena, crveno-bijela**

Škotski (Gordon) seter

- snažne građe, teži od prethodna dva setera, grubljeg kostura
- duga, sjajna, svilenkasta, valovita dlaka
- boja: crvena (mahagonij) s obilnim crnim plaštom (kao crna s paležima)

Aportereri – retriveri

Njihova namjena je pvenstveno da pronalaze i donose ranjenu ili ustrijeljenu barsku divljač

Zlatni retriver

Labrador retriver

Žuti retriver

Bolesti pasa

Bolesti pasa (kao i drugih životinja) su poremećaji organizma izazvani raznim uzročnicima.

Uobičajena podjela bolesti je na organske, zarazne i parazitske.

- **Organske bolesti**

Najčešće organske bolesti su: bolesti probavnih organa, bolesti organa za disanje, bolesti na koži, bolesti organa krvotoka i bolesti organa za mokrenje. Među bolestima koje se često pojavljuju, a lovci im poklanjaju malo pažnje su limfomi, tumori i epilepsija (padavica).

- **Zarazne bolesti**

Dijele se u dvije grupe:

- 1) zarazne bolesti od kojih obolijevaju samo psi,
- 2) zarazne bolesti koje su zajedničke ljudima i životinjama (zoonoze).

- **Parazitske bolesti**

Kod pasa treba posmatrati kroz dva aspekta, i to:

Ø parazitske infekcije i

Ø kao karika u lancu bolesti koje su zajedničke za životinje i ljude (zoonoze).

Među najčešće zarazne bolesti pasa spadaju:

- Ø štenećak - najčešća zarazna bolest od koje najčešće oboljevaju štenad od starosti 2 - 12 mjeseci, a mogu i odrasli psi;**
- Ø virusna oboljenja jetre (hepatitis), probavnih organa;**
- Ø bjesnilo- izaziva ga virus, a prenosi se ujedom;**
- Ø leptospiroza (tifus pasa) - bolest koja sa životinja može preći na ljude; ima je više tipova;**
- Ø tuberkuloza - svojstveno čovjeku i govedima, a prenosi se i na psa od oboljelog gospodara (preko njegovih ispljuvaka) i jedući iznutrice ili pijuću mlijeko od tuberkulozne krave.**
- Ø parvoviroza - najčešće napada pse i mačke, pa se naziva »mačija kuga«.**

Prenose se najčešće uzimanjem prljave hrane, vode, predmeta, preko uhvaćenih zaraženih miševa i pacova, kupanjem u stajaćoj vodi i slično. Do infekcije kod pasa može doći usled međusobnog njuškanja i lizanja

- Kao preventiva da ne dođe do oboljenja je vakcinacija. Prva vakcina daje se štenetu od 42 - 45 dana, druga posle 3 mjeseca, zatim kad navrši jednu, dvije, tri i četiri godine, a posle tog perioda nema potrebe za vakcinisanjem.**

- **Parazitske bolesti**

Treba pomenuti Askaridozu-glistavost pasa , Ehinokozu, Piroplazmozu,

- Gliste (crve) povremeno imaju svi psi. Da bi se pas zaštitio treba dobro poznavati gliste, jer sredstvo koje je djelotvorno za jednu vrstu biće nekorisno za drugu vrstu.

Po obliku imamo pljosnate i okrugle gliste.

U okrugle spadaju askaridi - djetinje gliste duge 5 - 15cm. Redovno se pojavljuju kod štenadi. Opasne su jer izazivaju anemiju, mršavljenje, povraćanje, zatvor, a nekada izazivaju napade slične padavici.

Pljosnatih glista ili trakavica ima 9 vrsta. Posebna im je odlika što imaju glavu sa aparatom za pričvršćivanje, vrat i tijelo sastavljeno od niza članaka. Vrlo je opasna po čovjeka *Tenia echinococa-echinococcus granulosis*. Kod čovjeka napada jetru i pluća, a operacijom se odstranjuje. Za suzbijanje trakavice koristi se preparat »Droucit«.

- Krpelji se hrane krvlju psa. Krpelj se odstranjuje jestivim ili mineralnim uljem. Posle svakog lova treba pregledati psa i odstraniti krpelje. Prenosnik je bolesti Piroplazmoze (*Babesia canis*-krvni parazit).
- Šuga pasa je česta i izazivaju je 3 vrste šugaraca.